

KURIER LITIEWSKI.

GAZETA URZĘDOWA.

Вильна. Вторникъ. 17-го Августа — 1837 — Wilno. Wtorek. 17-go Sierpnia.

ВНУТРЕННІЯ ИЗВѢСТІЯ.

Санктпетербургъ. 9-го Августа.

Государь Императоръ, 31 числа Іюля, проводивъ Августейшую Супругу изъ Царскаго Села въ путь къ Москвѣ, возвратился въ Гатчину, откуда, въ семь часовъ по полудни, изволилъ отправиться въ предпринятое Его Величествомъ путешествіе.

1-го числа Августа, въ два часа по полудни, Государь Императоръ изволилъ останавливаться за двѣ версты не доѣзжая Пскова, для осмотра строящихся полковыхъ штабовъ 2-й Гренадерской дивизіи. Прибывъ въ самый городъ въ Троицкій Кафедральный Соборъ, Его Величество, послѣ краткаго молельствія, прикладывался къ мощамъ Святыхъ угодниковъ, и потомъ, въ сопровожденіи радостныхъ восклицаній народа, прибылъ въ домъ, приготовленный для Его Величества.

Передъ обѣдомъ, Псковское купечество имѣло счастье поднести Государю Императору хлѣбъ-соль.

Къ обѣденному столу приглашены были Командиръ Отдѣльнаго Гренадерскаго Корпуса, Начальникъ 2-й Гренадерской дивизіи, Псковскій Гражданскій Губернаторъ и Губернскій Предводитель Дворянства.

Послѣ стола, Государь Императоръ изволилъ осматривать городскую больницу, тюремный замокъ, полубаталіонъ военныхъ кантонистовъ и Псковскую Губернскую Гимназію, съ принадлежащимъ къ оной пансіономъ, благоустройствомъ коихъ былъ доволенъ.

Потомъ, въ семь часовъ, съѣлавъ смотръ четыремъ резервнымъ баталіонамъ 1-й Пѣхотной дивизіи, отправился въ дальнѣйшій путь къ Динабургу, куда и прибылъ благополучно 2-го числа въ шесть часовъ по полудни. (С. II.)

— 8-го Августа, Ея Императорское Высочество Государыня Великая Княгиня ЕЛЕНА ПАВЛОВНА изволила отправиться въ Вознесенскъ; на канунъ поѣхали туда же Принцы: Бернгардъ и Вильгельмъ Саксен-Веймарскіе и Принцъ Фридрихъ Виртембергскій.

— Высочайшимъ Приказомъ отъ 29 Іюля, увольняются въ отпускъ, на одинъ годъ: Иркутскій и Енисейскій Генералъ-Губернаторъ и Командующій войсками, въ Восточной Сибири расположенными, Генералъ-Лейтенантъ Броневскій 1-й, съ состояніемъ по Кавалеріи. Командиръ Люблинскаго Егерскаго полка, Полковникъ Кононовъ 2-й, къ Кавказскимъ минеральнымъ водамъ, для излеченія болѣзни, съ состояніемъ по Арміи. Назначаются: Начальникъ 5-го Округа Корпуса Жандармовъ, Генералъ-Лейтенантъ Рупертъ, Иркутскимъ и Енисейскимъ Генералъ-Губернаторомъ и Командующимъ войсками, въ Восточной Сибири расположенными, съ состояніемъ по Кавалеріи. Подполковникъ Веригинъ, Командующимъ Люблинскимъ Егерскимъ полкомъ. (Р. II.)

— По Указу Его Императорскаго Величества, Правительствующій Сенатъ въ Общемъ Собраніи Санктпетербургскихъ Департаментовъ слушалъ предложенное Господиномъ Управляющимъ Министерствомъ Юстиціи, Тайнымъ Совѣтникомъ и Кавалеромъ Дми-

WIAOMOŚCI KRAJOWE.

Санкт-Petersburg, dnia 9-go Sierpnia.

НАЙЯŚNIEYSZY CESARZ JEJGO MOŚĆ, 31 Lipca, przeprowadziwszy NAJJAŚNIEYSZĄ Małżonkę Swoją z Carskiego Sioła w podróż do Moskwy, wrócił do Gieczyna, z kąd, o 7 po południu wyjechał w zamierzoną drogę.

D. 1 bież. m. o 2 po połudn., NAJJAŚNIEYSZY PAN raczył zatrzymać się o 2 wiorsty przed Pskowem, dla obejrzenia budujących się półkowych sztabow 2 dyw. grenadyerów. Przybywszy do miasta, do Katedralnego Soboru Sw. Trójcy, JEJGO CESARSKA MOŚĆ po krótkim nabożeństwie ucałował relikwie śś. i potem, wśród radośnych okrzyków ludu, wysiadł w domu dla Siebie przygotowanym.

Przed obiadem kupcy Pskowscy, mieli szczęście ofiarować chleb i sól NAJJAŚNIEYSZEMU PANU.

Do obiadu wezwani byli: Dowódzca oddzielnego korpusu grenadyerów, Naczelnik 2 dywizyi grenadyerów, Cywilny Gubernator Pskowski i Gubernialny Marszałek.

Po obiedzie CESARZ JEJGO MOŚĆ raczył oglądać szpital mieyski, zamek więzienia, półbatalion kantonistów wojskowych i Gymnazjum Gubernialne Pskowskie, z należąca do niego pensją, i był zadowolonym ze znalezionego w nich porządku.

Następnie o godz. 7, uczyniwszy przegląd czterech odwodowych batalionów i dywizyi pieszey, NAJJAŚNIEYSZY PAN pojechał dalej do Dynaburga, gdzie stanął szczęśliwie 2 b. m. o 6 po południu.

— 8-go Sierpnia JEJ CESARSKA WYSOKOŚĆ PANI WIELKA KSIĘŻNA HELENA PAWŁOWNA raczyła wyjechać do Woznesieńska; dniem pierwiej pojechali tamże Książęta: Bernhard i Wilhelm Sasko-Weymarscy i Książę Fryderyk Wirtemberski.

— Przez NAJWYŻSZY Rozkaz dzienny pod dniem 29 Lipca, uwolnieni, na urlop, na rok jeden: Irkucki i Jennissey-ki Jenerał-Gubernator i dowodzący woyskami, we Wschodniej Syberyi rozłożonemi, Jenerał-Porucznik Broniewski 1-szy, z liczeniem się w Kawaleryi. Dowódzca Lubelskiego półku Strzelców, Półkownik Kononow 2-gi, do Kaukazkich wód mineralnych, dla wyleczenia się z choroby, z liczeniem się w Armii. Naznaczeni: Naczelnik 5-go Okręgu Korpusu Zandarmów, Jenerał-Porucznik Rupert, Irkuckim i Jennisseyskim Jenerał-Gubernatorem i Dowodzącym woyskami, we Wschodniej Syberyi rozłożonemi, z liczeniem się w Kawaleryi. Podpółkownik Werygin, Dowodzącym Lubelskim półkiem Strzelców. (R. I.)

— Wedle ukazu JEJGO CESARSKIEY MOŚCI, Rządzący Senat na Ogólném Zebraniu St. Petersburgskich Departamentów, słuchali przełożoney przez Pana Zarządzającego Ministerjum Sprawiedliwości, Radzcę Tajnego i Kawalera Dymitra Nikołajewicza Błudowa, opinii Ra-

тріемъ Николаевичемъ Блудовымъ, мнѣніе Государственнаго Совѣта, слѣдующаго содержанія: Государственный Совѣтъ въ Департаментъ Законовъ и въ Общемъ Собраніи, рассмотрѣвъ докладъ Общаго Собранія первыхъ трехъ Департаментовъ Правительствующаго Сената, о невнесеніи въ формулярные списки штрафовъ, наложеннаго на Членовъ Рекрутскихъ Присутствій за пріемъ неспособныхъ къ службѣ рекрутъ и о поступленіи такимъ же образомъ и на будущее время въ подобныхъ случаяхъ, *положилъ*: определеніе Правительствующаго Сената, въ докладъ семь изложенное, утвердить. На мнѣніи семь написано: Его Императорское Величество воспослѣдовавшее мнѣніе въ Общемъ Собраніи Государственнаго Совѣта о невнесеніи въ формулярные списки штрафовъ, налагаемыхъ за пріемъ неспособныхъ рекрутъ, Высочайше утвердить соизволилъ и повелѣлъ исполнить. *За Предсѣдателя Государственнаго Совѣта, Графа Литта.* 22 Іюня 1837. При чемъ слушали справку, по которой оказалось: что Правительствующій Сенатъ въ Общемъ Собраніи первыхъ трехъ Департаментовъ, рассмотрѣвъ дѣло по вопросу: слѣдуетъ ли вносить въ формулярные списки штрафы, налагаемые на Членовъ Рекрутскихъ Присутствій за пріемъ неспособныхъ къ службѣ рекрутъ, нашель, что хотя Свода Законовъ Тома 4 Устава Рекрутскаго въ статьѣ 481-й и постановлено: „Тѣ штрафы, кои налагаются на основаніи статей 475-й и 476-й, вносить въ формулярные списки лицъ, симъ штрафамъ подвергшихся“; но какъ продолженія Свода Законовъ Тома 3 Учрежденій о службѣ Гражданской, статьи 681-й, въ пунктѣ 3 сказано: что въ послужные списки должны быть вносимы одни только выговоры, сдѣланные прямо отъ Высочайшаго Имени, или по приговору судебныхъ мѣстъ и то тогда, когда въ Высочайшихъ повелѣніяхъ и приговорахъ именно о томъ сказано; выговоры же сдѣланные по опредѣленіямъ судебныхъ и правительственныхъ мѣстъ и Начальствъ, также всякаго рода замѣчанія и денежные взысканія, не должны быть вносимы въ послужные списки“; то принимая въ основаніе: во 1-хъ, Тома 1-го Свода Законовъ основныхъ статью 72-ю; по силѣ коей законъ сохранять свое дѣйствіе, доколѣ не будетъ отмѣненъ силою новаго закона. И во 2-хъ, что Уставъ Рекрутскій, помѣщенный въ 4 Томѣ Свода Законовъ, изданъ 28 Іюня 1831 года, а Высочайше утвержденное мнѣніе Государственнаго Совѣта, помѣщенное продолженія Свода Законовъ Тома 3 Учрежденій статьи 681-й въ пунктѣ 3-мъ, состоялось 2-го Декабря 1834 года, т. е. послѣ изданія Рекрутскаго Устава, и потому, признавая, что сила 481 статьи Рекрутскаго Устава, силою 681-й статьи Продолженія Свода Законовъ Тома 3 совершенно измѣнилась, и что штрафовъ налагаемыхъ на основаніи 475-й и 476-й статей того Устава на Членовъ Рекрутскихъ Присутствій за неправильный пріемъ Рекрутъ, вносить въ формулярные списки не слѣдуетъ, Общее Собраніе Правительствующаго Сената полагало: опредѣленныхъ 1 Департаментомъ Правительствующаго Сената по силѣ 475 статьи Рекрутскаго Устава на Членовъ нѣкоторыхъ Рекрутскихъ Присутствій штрафовъ, въ формулярные о службѣ ихъ списки не вносить, поступая такимъ же образомъ въ подобныхъ случаяхъ и на будущее время. Но какъ о измѣненіи 481 статьи Рекрутскаго Устава, въ продолженіи Свода Законовъ къ Тому 4 ничего не сказано; то не приводя сего положенія въ исполненіе, на основаніи Тома 1-го Свода Законовъ основныхъ статьи 74-й, испрашивало на оное Высочайшаго Его Императорскаго Величества соизволенія. Оpub. Прав. Сен. Іюля 26 дня 1837 года. (По Общему Собранію Санктпетербургскихъ Департаментовъ.)

— Правительствующій Сенатъ слушали рапортъ Г. Министра Финансовъ, что Его Императорское Величество, по представленію его, рассмотрѣнному въ Комитетѣ Гг. Министровъ, въ 22 день минувшаго Іюня, Высочайше соизволилъ: на дозволеніе Почетному Гражданину, Коммерціи Совѣтнику, Московскому 1-й гильдіи купцу Францу Брандербургу и Нарвскому купцу Михаилу Веберу учредить компанію на акціяхъ, для разведенія красивыхъ растений на основаніяхъ составленнаго ими, на сей конецъ, Устава. (Оpub. Прав. Сен. Іюля 26 дня 1837 года).

— По Указу Его Императорскаго Величества, Правительствующій Сенатъ слушали рапортъ Г. Министра Внутреннихъ Дѣлъ, что во время пребыванія Государя Императора въ 1836 году въ Нижнемъ Новгородѣ, Его Императорское Величество, при обозрѣніи постройки новаго каменнаго зданія, назначеннаго для помѣщенія больницы Нижегородскаго Приказа Общественнаго Призрѣнія, между прочимъ Высочайше повелѣть соизволилъ: въ коридорахъ озна-

ды Паństwa; brzmienia następującego: Rada Państwa na Departamencie Praw i na Powszechném Zebraniu, rozpatrzywszy przełożenie Połączonego Zebrania pierwszych trzech Departamentów Rządzącego Senatu, o niewpisywaniu do opisów służby sztrafu, nałożonego na Członków Rekrutskich Urzędów za przyjęcie niezdatnych do służby rekrutów, i o postępowaniu tymże sposobem i na czas przyszły w podobnych zdarzeniach, postanowiła: postanowienie Rządzącego Senatu, w tém przełożeniu objęte, utwierdzić. Na tej opinii napisano: Jego CESARSKA MOŚĆ nastąpiła opinią na Powszechném Zebraniu Rady Państwa, o niewpisywaniu do opisów służby sztrafów, nakładanych za przyjmowanie niezdatnych rekrutów, NAWYŻEY utwierdzić raczył i rozkazał wypełnić. *Za Prezydenta Rady Państwa, Hrabia Litta.* 22-go Czerwca 1837 roku. Przy czém słuchali sprawki, z której okazało się, iż Rządzący Senat na Połączoném Zebraniu pierwszych trzech Departamentów, rozpatrzywszy sprawę z powodu zapytania: czy należy wpisywać do opisów służby sztrafy, nakładane na Członków Rekrutskich Urzędów za przyjmowanie niezdatnych do służby rekrutów, znalazła, iż chociaż w Połączeniu Praw Tomu IV Rekrutskiej Ustawy w artykule 481 postanowiono: „Te sztrafy, które są nakładane na podstawie artykułów 475 i 476, wnosić do opisów służbowych osób, temu sztrafowi uległych;“ ale że w dalszym ciągu Połączenia Praw Tomu 3 Urzędzeń o służbie Cywilney, w artykule 681, w punkcie 3 powiedziano: że do opisów służbowych powinny być wpisywane same tylko wymówki, uczynione prosto w Imieniu NAWYŻEY, albo z wyroku mieysc sądowych, i to wówczas, kiedy w NAWYŻEY Rozkazach i wyrokach wyraźnie będzie o tém powiedziano; wymówki zaś uczynione na mocy postanowień mieysc sądowych i rządowych i Zwierzchności, tudzież wszelkiego rodzaju zapomnienia i pieniądze uzyskania, nie powinny być wnoszone do opisów służbowych;“ przeto biorąc za podstawę: Naprzód: Tomu I-go Połączenia Praw zasadniczych artykuł 72, z mocy którego prawo zachowuje swą moc obowiązującą, dopóki nie będzie odmienione mocą nowego prawa. I powtóre: że Ustawa Rekrutska, umieszczona w 4 Tomie Połączenia Praw, wydana została 28 Czerwca 1831 roku, a NAWYŻEY utwierdzona opinia Rady Państwa, uczyniona w dalszym ciągu Połączenia Praw Tomu 3 Urzędzeń artykułu 681 w punkcie 3, nastąpiła 2-go Grudnia 1834 roku, to jest: po wydaniu Rekrutskiej Ustawy, a zatem, uznając, że moc 481 artykułu Rekrutskiej Ustawy, mocą 681 artykułu dalszego ciągu Połączenia Praw Tomu 3 zupełnie została odmieniona, i że sztrafów nakładanych na podstawie 475 i 476 artykułów tej Ustawy na Członków Rekrutskich Urzędów za niezgodne z prawidłami przyjęcie rekrutów, wnosić do opisów służbowych nie należy, Powszechne Zebranie Rządzącego Senatu miało: naznaczonych przez 1 Departament Rządzącego Senatu na mocy 475 artykułu Rekrutskiej Ustawy na Członków niektórych Rekrutskich Urzędów sztrafów, do opisów ich służby nie wnosić, postępując tymże sposobem w podobnych zdarzeniach i na czas przyszły. A ponieważ o odmianie 481 artykułu Rekrutskiej Ustawy, w dalszym ciągu Połączenia Praw do Tomu 4-go nic nie powiedziano, przeto, nie przeprowadzając tego postanowienia do skutku, na podstawie Tomu I Połączenia Praw zasadniczych artykułu 74, prosiło na nie o NAWYŻEY Jego CESARSKIEY MOŚCI zezwolenie. (Opubl. przez Rz. Senat 26-go Lipca 1837 roku). (Z Powszechnego Zebrania St. Petersburgskich Departamentów.)

— Rządzący Senat słuchali raportu P. Ministra Skarbu, iż Jego CESARSKA MOŚĆ na jego przedstawienie, rozpatrzone w Komitecie PP. Ministrów, dnia 22 zeszłego Czerwca, NAWYŻEY zezwolił: na дозволеніе Почетному Hrađdaninowi, Radzcy Handlowemu, Moskiwskiemu 1-ey gildii kupcowi Franciszkowi Brandeburgowi i kupcowi Narwskiemu Michałowi Weberowi zawiązać kompanię na akcyach, dla rozmnożenia roślin farbiarskich, na zasadach ułożoney przez nich w tym celu ustawy. (Opubl. przez Rz. Senat 26 Lipca 1837 r.)

— Wedle ukazu Jego CESARSKIEY MOŚCI, Rządzący Senat słuchali raportu P. Ministra Spraw Wewnętrznych, iż podczas pobytu NAWYŻEY PANI w roku 1836 w Nowogrodzie Niższym, Jego CESARSKA MOŚĆ, przy oglądaniu budowy nowego murowanego gmachu, przeznaczonego na pomieszczenie szpitala Niżegrodzkiego Urzędu Powszechnego Opatrzania, między innemi NAWYŻEY rozkazał raczył: w korytarzach pomienioney budowy szpitalney, drewniane sufity zdjąć, a porobić

sklepienia mrowane. W celu wypełnienia tego Naryższego rozkazu, ułożony na miejscu projekt zrobienia sklepień w pomienionych korytarzach, był rozpatrzony w Głównym Zarządzie Dróg Kommunikacyi i Publicznych, budowli, a potem został podany przez P. Ministra do Komitetu PP. Ministrów. Na postanowienie o tém Komitetu nastąpił Własnoręczny Jego Cesarskiej Mości rozkaz: „*Porobić, i odtąd w podobnych publicznych budowach zawsze to zachowywać.*“ Uczyniwszy należyte rozporządzenie o porobieniu sklepień w korytarzach nowej budowy Niżegrcdzkiego Urzędu Powszechnego Opatrzania, i udzieliwszy Głównemu Zarządowi Dróg Kommunikacyi i Publicznych Budowli Naryższy rozkaz, ażeby to i na czas przyszły w podobnych budowach publicznych zawsze przestrzegać, tenże P. Minister Spraw Wewnętrznych przedstawił o tém Rządzącemu Senatowi. (Opubl. przez Rz. Senat 26 Lipca 1837 roku). (G. S.)

Dnia 13-go, o pół do dziewiątej wieczorem, tutejsza twierdza salutowała flotyllę (ze czterech okrętów złożoną), na której Jenerał-Admirał, Jego CESARSKA WYSOKOŚĆ WIELKI XIĄŻĘ KONSTANTY NIKOŁAJEWICZ, pod przewodnictwem P. Kontr-Admirała F. P. Litke, odbył z Kronsztadu dla krążenia po tutejszym morzu. Eskadra szczęśliwie i bezpiecznie wytrzymała burzę, która panowała w nocy, z dnia 12 na 13-ty. Dnia 14, Jego CESARSKA WYSOKOŚĆ w towarzystwie P. Rewelskiego Wojennego Gubernatora Admirała Hrabiego L. L. Heydena i Dowódcy Rewelskiego portu Jenerał-Porucznika L. W. Spasjarjewa, oglądał znakomitsze miejsca w mieście, Katerinenthal, i o dwadzieścia wiorst ztąd leżący Wims, a po obiedzie raczył znowu udać się na okręt i flotylla natychmiast wyszła pod żagle.

Zaledwo jeszcze zbliżał się CESARZEWICZ Jego Mość do r. Sosny, nad którą leży, nie wielki, ale piękny, ładny i handlowy Jelec, kiedy już przerywany szum i samemu tylko Roszjaninowi pojęta niecierpliwość poruszyły tłumy czeią przejęte; odgłos dzwonów był potem znakiem do nieskończonego, grmiącego *ura!* Za tém *ura*, ledwo były słyszane wyrazy naczelnika komenderującego strażą Smoleńskiego pólku ułanów, postawioną w czasie przejazdu Jego Wysokości, który kazał sobie wieść prosto do Soboru, i który po krótkiej modlitwie, raczył napowrót przybyć do przeznaczoney Mu kwatery; tu, przyjawszy od P. Naczelnika 2-giej dywizyi Lekkiej jazdy rapport, obejrzał, pozdrowiwszy się i pochwaliwszy straż, będąc spotkany chlebem i solą, ofiarowaną przez gospodarza domu, Głowę Miasta, poczetnego hraźdianina *Zetudkowa*, razem z liczną jego rodziną, w liczbie której i kilka dam - gospodyń oczekiwał szczęścia uyrzenia jeszcze niewidzianego! Jego Wysokość, przyjawszy

слѣ коего и нѣсколько дамъ — хозяйскѣ ожидали счастья узрѣть *еще невиданнаго!* Это Высочество, принявъ таковую же хлѣбъ-соль отъ купечества, изволилъ взойти во внутренніе богато-убравные покои, и едва поревнялся съ приготовленными ординарцами, какъ, взглянувъ на **О**фицера, промолвить изволилъ: „онъ былъ Моимъ взводнымъ ефрейторомъ.“ Принявъ потомъ ординарцевъ отъ Смоленскаго уланскаго полка и отъ Елецкой инвалидной команды, и представленіе чрезъ **Г.** Начальника дивизіи всѣхъ Штабъ-Офицеровъ, и подаривъ каждого изъ нихъ кроткою, одному Ему свойственною, улыбкою и пріятливымъ словомъ, Государь Цесаревичъ, пожелавъ осмотрѣть городъ, изволилъ объѣзжать по многимъ улицамъ, любовался ихъ правильностію и опрятностію, красивымъ видомъ зданій, большею частью каменныхъ и изящною архитектурою двухъ тамошнихъ монастырей.

Едва повечерѣло, какъ зажглись тысячи площаекъ и щитъ, заблаговременно приуготовленный, и долго — долго еще, какъ будто къ мѣстамъ своимъ прикованный, покоилъ взоры свои на зданіи, въ которомъ покоился нашъ кроткій, юный, Августѣйшій Путешественникъ.

Вотъ тутъ-то пріятно было вслушиваться въ рѣчи народа, чувствовать и самому всѣми душевными способностями своими, какъ сильно отзывалось на сердцахъ каждого чувство радости, умиленія и благоговѣйной любви къ Ненаглядному. — Граждане говорили: „мы не богаты изысканными произведеніями искусствъ и художествъ, достойныхъ Его Высочайшаго вниманія; но мы богаты чистою, искреннею преданностію къ Нему.“ — Военные вторили имъ, прибавляя: „мы не Гвардейцы, намъ не суждено долго любоваться Его лицезрѣніемъ; но не хуже этихъ богатырскихъ усевъ ударимъ въ пики, когда дѣло дойдетъ до расправы за Его Величество, за Него и за Русь православную.“

Мнѣ удалось видѣть еще примѣръ непритворнаго умиленія въ одномъ 75-лѣтнемъ старцѣ-дворянинѣ, украшенномъ сѣдинами, заслугами и достойно за сѣе награжденномъ знаками высшихъ отличій; я встрѣтилъ его почти въ часъ отбытія Его Высочества. Пріѣхавъ версты за 200, изъ деревни, въ коей онъ лѣтъ 15-ть жилъ постоянно, онъ не успѣлъ имѣть счастья, вмѣстѣ съ прочими представиться Государю Цесаревичу. Едва могъ добиться увидѣть Его при отъѣздѣ. На вопросъ мой: какъ, и въ здѣсь? Онъ со слезами отвѣчалъ: „Да, здѣсь, пріѣхалъ взглянуть на Него, и потомъ покойно умереть: вѣдь это будущая слава нашей Россіи.“

На другой день, Его Высочество, оставивъ бѣдливый города память своей благотворительности, жилищу дома бриліантовый перстень, а намъ всѣмъ высокое Свое благовожденіе, изволилъ отбыть, въ 6-ть часовъ утра, по дорогѣ къ Ефремову; съ послѣднимъ Его крестнымъ знаменіемъ, въ народѣ отозвались теплыя о Его здравіи молитвы, и прощальное *ура* напутствовало драгоцѣннаго нашего посѣтителя далеко за заставу.

Не завидно-ли тебѣ, Другъ мой, что я буду еще два раза, по обязанности своей, не только видѣть, но даже дѣйствовать въ глазахъ Наслѣдника. Зара- нѣе готовься къ моимъ посланіямъ. (Р. И.)

ИНОСТРАННЫЯ ИЗВѢСТІЯ.

П р у с с і я.

Познань, 12-го Августа.

По предложению умершаго Архієпископа *Волыцкаго*, Е. Кор. Велич. кабинетнымъ повелѣніемъ отъ 5 Января 1828 соизволилъ на возстановленіе находившихся въ кафедральномъ костелѣ въ Познанѣ, воздвигнутыхъ монументовъ, двумъ Польскимъ Королямъ *Мегиславу I* и его сыну *Болеславу*, какъ распространителямъ Христіанской Вѣры въ Польшѣ и въ Силезіи и вмѣстѣ съ симъ на собраніе добровольныхъ пожертвованій. Собраніе началось, подъ начальствомъ поминутаго Епископа въ 1829 г., и сначала отвѣтствовало уже желанію со стороны дателей, такъ, что не только возможно было возстановить старыя гробницы обоимъ Королямъ, но также могли бытъ сооружены ихъ статуи изъ чугуна или какого либо металла на публичной площади. Но хотя на это согласились и начальства, и изъявили согласіе для подкрѣпленія сего предпріятія искуснѣйшіе художники изъ Берлина, однако при дальнѣйшемъ производствѣ дѣла оказалось, что собранныя 22,000 рейхс. тал. денегъ, не были бы достаточны для исполненія столь обширнаго плана. По сему ограничилисъ сооруженіемъ придела въ самой кафедрѣ, на подобіе Ягеллонскаго въ Краковской кафедрѣ, въ которомъ на одной сторонѣ алтаря будутъ помѣщены по опредѣлительнѣйшимъ описаніямъ вѣрно изображенные гробы обоимъ Королямъ, съ другой же стороны будутъ

takoż chleb i sól od kupiectwa, raczył wejść do wewnętrznych bogato ubranych pokojów, i zaledwo zbliżył się do przygotowanych ordynansów, kiedy, spójrzawszy na oficera, raczył przemówić: „On był Moim plutonowym giefreyterem.” Przyjawszy potem ordynansów ze Smoleńskiego pólku Ułanów i Jeleckiey komendy Inwalidów, i przedstawienie przez P. Naczelnika dywizyi wszystkich Sztabs-Oficerów, a udarowawszy każdego z nich krótkim, Jemu tylko właściwym uśmiechem i uprzejmym wyrazem, CESARZEWICZ NASTĘPCA po obejrzeniu miasta, raczył przejeżdżać przez wiele ulic, cieszył się z prostego ich kierunku i ochłodztwa, z pięknego widoku domów, po większej części mrurowanych, i z wybornej architektury dwóch tamecznych monasterów.

Zaledwościemniało, zajaśniały tysiące lamp i tarcza, zawczasu przysposobiona, i długo—długo jeszcze, jakby do mieysce swoich przykuta, odpoczywała na gmachu, w którym spoczywał nasz uprzączy, młody, NAY-JAŚNIEJSZY Podróżny.

Tu właśnie przyjemnie było przysłuchiwać się mowom ludu i czuć samemu całemi mojemi zdolnościami duszy, jak mocno odzywało się w sercu każdego uczucie radości, rozrzewnienia i pobożney miłości ku Temu, którego widokiem nasycić się nie można. — Obywatele mówili: „Nie bogaci jesteśmy w piękne płody sztuk, „godnych Wysokiej Jego uwagi; ale bogaci jesteśmy „w czystą, szczerą przychyłność ku Niemu.” — Woyskowi też powtarzali dodając: „nie jesteśmy Gwardyakami, „nam nie sądzono cieszyć się długo z widzenia Jego o- „blicza; ale nie gorzej od tych bohatyrskich wásów pý- „dziemy na piki, jeżeli przyydzie do rozprawy za „Najjaśniejszego PANA, za Niego i za Ruś prawo- „wierna.”

Udało mi się widzieć jeszcze przykład serdecznie-
go rozrzewnienia w jednym 75-cioletnim starcu-dwo-
rzaninie, ozdobionym siwizną, zasługami i godnie za to
nagrodzonego znakami wyższych odznaczeń; spotkałem
go prawie w czasie wyjazdu Jego Wysokości. Przy-
jechawszy o 200 wiorst ze wsi, w której piętnaście lat
mieszkał stale, nie mógł już mieć szczęścia, razem z inne-
mi przedstawić się Cesarzewiczowi Jego Mości. Ledwo
mógł decydnąć się dla uyrzenia Go przy odjeździe. Na
nie zapytanie: jak to i W.P. tu? ze łzami odpowiedział:
„Tak, tu jestem, przyjechałem spóyrzec na Niego, a po-
„tém spokojnie umrzeć: wskaże to przyszła sława na-
„szej Rosyi.”

Nazajutrz, Jego Wysokość, zostawiwszy ubogim miasta pamiątkę swojej dobroczynności, właścicielowi domu pierścień brylantowy, a nam wszystkim wysokie Szw. zadowolenie, raczył wyjechać o godzinie 6 wieczorem, drogą do Jefremowa; z ostatnią Jego chorągwią, odezwały się u ludu gorące za Jego zdrowie modły, i pożegnawcze *ura* przeprowadzało naszego Gościa daleko za rogatkę.

Czyż nie zazdrościsz, mój przyjacielu, iż jeszcze dwa razy, z mojego obowiązku, będę nie tylko widział, ale nawet działał w oczach NASTĘPCY. Zawczasu gotuj się do moich listów.

M. R-g-w-i.

(R. I.)

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

P R U S S Y.

Poznań, 12 Sierpnia.

Na przeżożenie zmarłego Arcybiskupa *Wolickiego*, Król Jmć przez rozkaz gabinetowy pod d. 5 Stycznia 1828 dozwolić raczył na przywrócenie pomników, które były wzniesione w Katedrze Poznańskiej, dla dwóch Królów Polskich *Mieczysława I* i jego syna *Bolesława*, jako rozkrzewicieli wiary Chrześcijańskiej w Polsce i na Szlązku, i razem dla zastąpienia potrzebnych do tego kosztów, na zebranie ofiar dobrowolnych. To ostatnie, pod przewodnictwem wspomnianego Arcy-Biskupa, zaczęło się w roku 1829, i już zaraz na początku ze strony przykładających się zebrana ilość odpowiadała życzeniu, że nie tylko mogły być przywrócone stare grobowce obu Królów, lecz także ich posągi z żelaza lub metalu mogły być wystawione na publicznym placu. Lecz chociaż Zwierzchność zezwoliła na to życzenie i naysznakomitsi artyści z Berlina oświadczyli swą gotowość do wsparcia przedsięwzięcia, jednak przy dalszym postępie rzeczy pokazało się, iż zebrane 22,000 talarów niebyły wystarczającemi do wykonania tak obszernego planu. Ograniczono się zatem na wzniesienie kaplicy w katedrze samej na podobieństwo Jagiellońskiej w katedrze Krakowskiej, w której pojedney stronie ołtarza zająmą miejsce podług naydokładniejszego opisanja dawnych grobowców, wykonane groby obu Królów, na drugiej zaś stronie postawione będą ich posągi poza wielkim urządzonym pomiędzy niemi

поставлены ихъ статуи, позади устроеннаго между ними большаго креста, какъ символа распространенной ими Христіанской Вѣры. Стѣны и своды придѣла получать богато позолоченное украшеніе изъ гипса, и должно надѣяться, что все дѣло будетъ кончено еще въ этомъ году, потому что любитель художествъ, дѣятельный Гр. Эдуардъ Рагинскій, председательствуетъ въ комитетѣ, управляющемъ этими работами. (A. P. S. Z.)

А В С Т Р І Я.

Вѣна, 9-го Августа.

Герцогъ Бордосскій, три дня только пробылъ въ помѣсть Эрлаа, принадлежащемъ Герцогу Благасскому на часъ пути отсюда, однако въ продолженіи этого времени ежедневно прѣждаль въ Вѣну. Потомъ опять обратно отправился въ Кирхбергъ. — Утверждаютъ, что со стороны Порты, не будетъ болѣе Посланника при здѣшнемъ дворѣ; Порты кажется находить, что это обыкновеніе очень дорого стоитъ. Турецкій Советникъ Посольства Мауроџени опять назначенъ Уполномоченнымъ Порты. — Его Императорское Высоч. Эрцъ-Герцогъ Іоаннъ 18 ч. приметъ путь въ Россійскій лагерь. — Высочайшаго двора въ концѣ с. м. обратно сюда ожидаютъ. Въ началѣ будущ. м. Императрица мать отправляется въ Тегернзе. По новѣйшимъ извѣстіямъ изъ Кенигсварта, Государственный Канцлеръ Князь Меттернихъ намѣревается выѣхать оттуда 12 ч. возвращаясь сюда чрезъ Ишль.

— 28 ч. Іюля въ 11 часа вечеромъ, въ сѣверной сторонѣ Бриннскаго горизонта, замѣчено было любопытное явленіе, представлявшее многочисленный рядъ яркихъ столбовъ, вертикально возникающихъ съ сѣвера къ сѣверо-востоку, которые сіяли прелестнымъ цвѣтомъ тучи, почти какъ отъ свѣта прекрасной лунной радуги; явленіе это, которое сначала приняли за отдаленной пожаръ, продолжалось около 30 минутъ. Послѣ того какъ исчезла перемѣна цвѣтовъ, въ этой сторонѣ неба долго, распространился чрезвычайный свѣтъ. (Это послѣднее явленіе, какъ извѣстно сѣверное сіяніе, было въ тоже время замѣчено въ Вѣнѣ и многихъ мѣстахъ Германіи.)

Триестъ, 1-го Августа.

Говорятъ вообще, что холера появилась не только въ Генуѣ но и въ другихъ портахъ Сѣверой Италіи. Въ Римѣ гдѣ равномерно нѣсколько произошло подобныхъ случаевъ, очень этимъ изумлены и удвоены предохранительныя мѣры. Извѣстія изъ Неаполитанскаго Королевства благоприятны о ходѣ сей болѣзни; въ самомъ Неаполѣ мало случается припадковъ; въ Палермо страннымъ образомъ холера внезапно прекратилась послѣ ужаснаго свирѣпствованія. Въ Генуѣ очень встревожены появленіемъ этой заразы, не столько по причинѣ опустошеній сколько отъ худыхъ слѣдствій могущихъ произойти въ торговлѣ. — Графъ Радецкій дѣлаетъ уже приготовленія къ собранію нынѣшняго лагеря; между Австрійскими войсками замѣчаютъ по сему много дѣятельности. (A. P. S. Z.)

Ф Р А Н Ц І Я.

Парижъ, 9-го Августа.

Морскій Министръ также отправился въ замокъ Э; напротивъ Гг. Монталиве и Барта завтра ожидаютъ обратно въ Парижъ. Равно и Президентъ Совета на двое сутокъ отправился въ замокъ Э.

— Сегодня утромъ прибылъ курьеръ въ Министерство иностранныхъ дѣлъ. Онъ прѣхалъ изъ Швейцаріи и тотчасъ распространился слухъ, что онъ доставилъ извѣстіе о прибытіи Принца Людовика Бонапарте въ Арененбергъ.

— Вчера у многихъ знатныхъ особъ въ предмѣстїи Сентъ-Жерменъ опять дѣлались обыски, и снова распространился слухъ о новооткрытомъ легитимистскомъ заговорѣ. Полиція не смотря на всѣ попытки легитимистовъ, старается уничтожить ихъ стремленія, слѣдя постоянно заговоръ, съ ревностію и безъ лицепрятія.

— Пьемонтскій уроженецъ Феранъ, вчера въ первый разъ допрашиваемъ былъ слѣдственнымъ судьею; допросъ его продолжался болѣе трехъ часовъ.

— Журналъ Првній уведомляетъ, что кажется скоро будетъ распущена Палата Депутатовъ. Полагаютъ вообще, что при распущеніи Палаты, будетъ избрано послѣднее число новыхъ Перовъ. Въ продолговъ Палаты Депутатовъ, умерло около 20 членовъ.

— Князь Людовикъ де ла Тремоаль, умеръ въ Аженѣ гдѣ пользовался водами; съ нимъ погасла одна изъ старѣйшихъ фамилій Франціи.

— Въ Quotidienne содержится: „Графъ Кампусано вчера утромъ въ 6 час. внезапно и тайно выѣхалъ отсюда. Путешествіе это, которое какъ утверждаютъ въ домѣ Испанскаго Посольства, будетъ продолжаться

кръжемъ, jako emblema rozkrzewionej przez nich wiary Chrześcijańskiej. Ściany i sufit kaplicy mają być ozdobione suto złożoną gipsaturą, i spodziewać się należy, iż całe dzieło w tym jeszcze roku ukończone będzie, gdyż miłośnik sztuk, czynny Edward Hrabia Raczyński jest na czele Komitetu kierującego temi robotami. (A. P. S. Z.)

А В С Т Р І Я.

Вiedeń, dnia 9 Sierpnia.

Хіаже Бордеау три дни только бавилъ въ мажѣтності Erlaa, należącej do Xięcia Blacas, a odległej ztąd na godzinę drogi, w przeciagu jednak tego czasu codziennie przejeżdżał do Wiednia. Potóm znowu udał się napowrót do Kirchberg. — Zapewniają, że ze strony Porty niebędzie nadal Posta przy tutejszym dworze; Porta zdaje się znajdować zwyczaj ten za drogo kosztującym. Turecki Radca Poselstwa Maurojeni, znowu dopiero mianowany Pełnomocnikiem Porty. — J. Ces. Wys. Arcy-Xiąże Jan dnia 18 udaje się w podróż do obozu Rossyjskiego. — Najwyższy dwór w końcu t. m. z powrotem tu jest oczekiwany; na początku przyszłego miesiąca, Cesarzowa matka przedsięwzięć podróż do Tegernsee. Kanclerz Państwa Xiążę Metternich, podług najnowszych wiadomości z Königswardt, wyjechał ztamtąd dnia 12 udając się tu przez Ischl z powrotem.

— Dnia 28 Lipca wieczorem około trzech kwadransów na jedenastą na północnym horyzoncie Brünnu, postrzeżono interesujący fenomen. Liczny szereg jasnych kolumn ognistych występował prostopadle od północy ku północo-wschodowi, które jaśniały powabnymi kolorami tęczy; zjawisko to, które z początku dało powód do sądzenia o odległym pożarze, trwało około 30 minut. Po zniknięciu świetności kolorów, w tej stronie przez długi jeszcze czas trwała niezwykła jasność. (Ostatni ten fenomen, jak wiadomo, zorza północna, był w tymże czasie obserwowany w Wiedniu i na rozmaitych miejscach w Niemczech.)

Tryest, 1-го Sierpnia.

Mówią powszechnie, że cholera nie tylko w Genui, lecz także pokazała się i w innych portach Włoch północnych. W Rzymie gdzie również kilka zdarzyło się przypadków, bardzo są zdumieni i podwojono zabezpieczające środki. Wiadomości z Neapolitańskiego brzmiały pomyślnie o postępie tej choroby; w samym Neapolu mało już zdarza się wypadków; w Palermie dziwnym sposobem razem ustawa po okropnym, jak wiadomo, tam grassowaniu. W Genui ukazanie się tej zarazy wielką miało sprawić trwogę, nie tak dla spustoszeń, jakieby zrzucić mogła, lecz więcej dla złych skutków, jakieby wywarła na handel. — Hrabia Radetzky czyni już przygotowania do skoncentrowania tegorocznego obozu; z tej przyczyny pomiędzy wojskami Austriackimi wielką postrzegają czynność. (A. P. S. Z.)

F R A N C Y A.

Paryż, dnia 9 Sierpnia.

Minister marynarki również udał się do zamku Eu. PP. Montalivet i Barthe jutro do Paryża są oczekiwani. Podobnie Prezydent Rady wyjeżdża na dwie doby do zamku Eu.

— Dzisiaj rano przybył śpieszny gońiec do Ministerium spraw zewnętrznych. Przybywa on ze Szwajcaryi, dla czego wnet rozszerzyła się pogłoska, iż przywiozł wiadomość o przybyciu Xięcia Ludwika Buonapartego do Arenenberg.

— Wczora na przedmieściu Saint-Germain znowu miały się odbyć przeszukiwania u wielu znakomitych osób i znowu rozszerzyła się pogłoska o nowo odkrytym śpisiku legitymistowskim. Policja, pomimo największych usiłowań legitymistów, stara się niszczyć ich dążenia, gorliwie dochodząc każdy ślad śpisiku, bez względu na osobę.

— Piemontczyka Ferrand, wczora było pierwsze słuchanie u Sędziego instruccyjnego, które trwało więcej trzech godzin.

— Podług Dziennika Rozpraw, zdaje się być blizkiem rozwiązanie Izby Deputowanych. W powszechności rozumieją, iż z rozwiązaniem Izby, kreowana będzie znaczna liczba nowych Parów. W przeciagu bowiem ostatniego posiedzenia, umarło około 20 członków Izby Deputowanych.

— Xiążę Ludwik de la Tremoille umarł w Akwisgranie, gdzie używał wód; z nim wygasła jedna z najdawniejszych familiy Francyi.

— W Quotidienne czytamy: „Hrabia Campuzano wczora o godz. 6 rano, nagle i tajemnie ztąd wyjechał. Podróż ta, która, jak zapewniają, w hotelu poselstwa Hiszpańskiego, trwać ma dwa tygodnie, a której celu

два недѣли, и коего цѣль не известна, въ Министерствѣ иностранныхъ дѣлъ возбудило большое вниманіе. Имѣющіе достовѣрное извѣстіе утверждаютъ, что Посланникъ лично приглашенъ въ Мадридъ по весьма важному дѣлу.“ (?)

— Изъ Байонны отъ 4 Августа увѣдомляютъ: „Носится здѣсь слухъ, что вступившая подъ команду *Царіатеги* въ Кастилію Карлистская экспедиція соединилась съ *Теною*, *Кабанеро* и другими начальниками въ южной Аррагоніи. По другому донесенію экспедиція эта будто достигла Лерма. Два баталіона полка *Принцессы* изъ Санъ-Себастьяна и одинъ баталіонъ изъ Овiedo вышли въ Сантандеръ.“

— Пишутъ изъ Байонны отъ 5 ч.: „Извѣстія отъ армій такъ разногласны, что теперь собственно о походѣ *Донъ-Карлоса* ничего съ точностію не извѣстно и наши военные изъ извѣстныхъ дѣйствій ничего не могутъ заключать, имѣетъ ли онъ намѣреніе обратно переправиться чрезъ Эбро или обратиться къ сѣверу, чтобы соединиться съ *Царіатеги*; между тѣмъ кажется много склоняется на сторону сего послѣдняго предположенія и Карлисты предвѣщаютъ, что вскорѣ произойдетъ что нибудь рѣшительное въ пользу *Донъ-Карлоса*.“

— Принцъ *Жоанвильскій* 4-го ч. с. м. въ 8 час. вечера, отправился на корабль *Геркулесъ*, въ сопровожденіи пяти линійныхъ кораблей.

— *Semaphore de Marseille* увѣдомляетъ отъ 7 ч., что холера причинила въ Мальтѣ большія опустошенія. Съ 14 до 26 Іюля, заболѣло тамъ 2,731 лицъ а изъ сего умерло 1,177.

11-го Августа.

Новый Канцлеръ Франціи, Г. *Паскье* нѣсколько дней очень боленъ, и хотя сегодня утромъ здоровье его нѣсколько улучшилось, однако друзья его опасаются.

— Государственный Совѣтъ постановилъ, что Маршалы Франціи кромѣ своего маршальскаго содержанія могутъ еще требовать жалованья за другія должности, ибо 30,000 фран. которые получаетъ каждый Маршалъ Франціи, только къ тому назначены, чтобы это высокое достоинство удержать безъ зависимости и съ должнымъ приличіемъ.

— *Мониторъ* сообщаетъ: „Производство набора за 1836 г. котораго составъ доходить до 310,572 чел.; наконецъ окончено. Дѣйствіе это вездѣ производилось порядочно и правильно. Молодые люди оказали большое усердіе повиноваться законамъ а нѣкоторые явились въ національнѣмъ цвѣтѣ провозглашенъ: „*Да здравствуетъ Король!*“ Въ тоже время произведенъ наборъ резервнаго войска въ 198,000 ч., съ неменѣе удовлетворительнымъ результатомъ. Солдаты даже никогда не собирались въ такомъ числѣ и очень мало было отсутствующихъ.“

— Правительство получило сегодня слѣдующую телеграфическую депешу: „*Бордо 9 Августа. Эспартеро* 30 ч. прибылъ въ Фортанету; въ тотъ же день *Ораа* осадилъ Москелуеру, разбивъ нѣсколько непріятельскихъ баталіоновъ которые хотѣли препятствовать его движенію. Объявленный въ Сарагоссѣ 4-го ч. бюлетень увѣдомляетъ, что сильная Карлистская дивизія прибыла къ Белхитѣ и осадилъ Москуела и Блеза-Цуара. Кастильская экспедиція 31-го ч. стояла въ окрестностяхъ Роа, и не извѣстно было какой она предприметъ путь.“

— Въ письмѣ съ Испанскихъ границъ увѣдомляютъ, что Генераль *Эспартеро* рѣшительно отклонилъ отъ должности Военнаго Министра. Даже присовокупляють, что онъ хочетъ подать въ отставку отъ должности главнаго командира Сѣверной арміи.

— *Mémorial bordelais* содержитъ слѣдующее: „Съ нѣкотораго времени теряются въ догадкахъ, о положеніи экспедиціи *Донъ-Карлоса* и о дальнѣйшихъ его планахъ. Кажется съ достовѣрностію можемъ сказать, что *Донъ-Карлосъ* по совѣту своихъ Генераловъ рѣшился на два и четыре часа отъ Кантавіеа устроить военныя линіи съ укрѣпленіями, которые должны достигнуть Нижне-Аррагонскихъ горъ, почти такъ какъ линія Арлабанская въ Бискайѣ, которая войскамъ Королевы столько стоила крови. Такъ какъ Кантавіеа есть ключъ къ Аррагоніи, Каталоніи, Валенціи и Кастиліи, то это мѣсто будетъ среднимъ пунктомъ дальнѣйшихъ дѣйствій Карлистовъ и въ случаѣ неудачи пунктомъ ихъ подпоры. *Донъ-Карлосъ* кажется имѣетъ въ Кантавіеѣ 15,000 регулярнаго войска и 9,000 принадлежащихъ къ разнымъ отрядамъ. Болѣе 25,000 штукъ скота на убой доставлено въ Кантавіеу съ 22 числа, а по сему, главная квартира на нѣкоторое время обезпечена отъ недостатка.“ (A.P.S.Z.)

ВЕЛИКОБРИТАНІЯ И ИРЛАНДІЯ.

Лондонъ, 8-го Августа.

Въ здѣшнихъ дипломатическихъ обществахъ,

никто не вѣдѣ, велика въздудила увагу въ Министерствѣ иностранныхъ дѣлъ. Особы, добре заведоміоне, утримую, иъ Посѣлъ поволанъ засталъ особище до Мадриту въ рзечи надер великей ваги.“ (?)

— Доносъ зъ Байонны подъ d. 4 Сіерпня: „Біега ту погłosка, że wyprawa Karolistowska, która wtargnęła do Kastylii pod dowództwem *Zariateguy*, połączyła się z *Tena*, *Cabanero* i innemi dowódcami oddziałów w Arragonii Niższej. Podług innego doniesienia, wyprawa ta osiągnąć miała Lerma. Dwa bataliony półku *Xięźniczka* z St. Sebastian, a jeden batalion z Oviedo, wyszły do Santander.“

— Z Bayonny zawiadamiają pod d. 5: „Wiadomości od wojsk tak są sprzeczne, że dopiero właściwie nie pewnego wiedzieć nie można o pochodzie *Don Karlosa*, a wojskowi nasi z wiadomych działań, zgoda domyślić się nie mogą, azali jest jego zamiarem napowrót przejść przez Ebro, lub się udać na północ, dla połączenia się z *Zariateguy*; tymczasem wiele zdaje się mówić za tém ostatniem poruszeniem, a Karoliści przepowiadają, iż wkrótce zaydzie cokolwiek, bardzo stanowczego dla *Don Karlosa*.“

— *Xiążę Joinville* d. 4 t. m. o godz. 8 wieczorem, wypłynął na okręcie *Herkules*, towarzyszonem przez 5 okrętów liniowych.

— *Semaphore de Marseille* pod d. 7 donosi, iż cholera w Malcie wielkie zrządziła spustoszenie. Od dnia 14 do 26 Lipca zachorowało tam 2,731 osób, z których umarło 1,177.

Dnia 11.

Nowy Kanclerz Francyi, P. *Pasquier* od kilku dni mocno jest chory, i chociaż dzisiaj rano stan zdrowia jego nieco się polepszył, jednak przyjaciele jego mają obawę.

— Rada Stanu postanowiła dopiero, iż Marszałkowie Francyi, oprócz zwyczajnego swego wyznaczenia marszałkowskiego, mogą jeszcze żądać płacy za inne urzędy, gdyż 30,000 fran., które otrzymuje Marszałek Francyi, są tylko przeznaczone na utrzymanie wysokiego tego dostojenstwa bez zależności i z należytą przyzwyczajoną.

— W *Monitorze* czytamy: „Zaciąg konskrypcyi 1836, którego skład rzeczywisty wynosi 310,572 ludzi, dopiero został ukończony. Działanie to odbyło się wszędzie z największym porządkiem. Młodzi ludzie wielką okazali gorliwość, byż postuszniem prawom i wielu z nich, ubranych w barwę narodową, przybyło śród okrzyków: „*Niech żyje Król!*“ W tymże czasie odbył się zaciąg rezerwy we 198,000 ludzi i niemniej miał zaspakajające skutki. Nigdy żołnierze nie zgromadzali się tak licznie i tylko bardzo mało było nieobecnych.“

— Rząd otrzymał dzisiaj następującą depeszę telegraficzną: „*Bordeaux, 9 go Sierpnia. Espartero* dnia 30 przybył do Fortanete; tegoż dnia *Oraa* oblegał Mosqueluera, pobijwszy kilka nieprzyjacielskich batalionów, które stawić chciały opór jego poruszeniu. Ogłoszony d. 4 w Saragossie biuletyn donosi, iż jedna mocna dywizya Karolistowska zbliżyła się ku Belchita i trzymała w oblężeniu Mosquela i Blesa-Zuara. Wyprawa Kastylijska stała d. 31 w okolicach Roa, lecz nie wiadziano, dokąd miała się udać.“

— W liście od granic hiszpańskich donoszą, że Jenerał *Espartero* stanowczo wymówił się od urzędu Ministra wojny. Dodają nawet, iż podał się do uwolnienia od głównego dowództwa wojsk północnych.

— *Mémorial Bordelais* donosi, co następuje: „Od niejakiego czasu gubią się w domysłach o położeniu *Don Karlosa* i o dalszych planach jego. Sądzi się byż dobrze zawiadomionymi, gdy możemy utrzymywać, że *Don Karlos* za radą swoich Jenerałów postanowił, na dwie i cztery godziny drogi od Cantavieja urządzić linie wojenne z fortyfikacyami, które oprzeć się mają na górach Arragonii Niższej, prawie w ten sposób, jak linia Arlańska w Biskai, która tak wiele krwi kosztowała wojskom Królowej. Ponieważ Cantavieja jest kluczem do Arragonii, Katalonii, Walencyi i Kastylii, mieysce więc to, będzie średnim punktem dalszych działań Karolistowskich, a w razie nie-szczęśliwych ich powodzeń, punktem podpory. *Don Karlos* zdaje się mieć w Cantavieja 15,000 wojsk regularnych, a 9,000 należy do różnych oddziałów. Wiecej, jak 25,000 sztuk bydła na rzeź od d. 22 dostarczono do Cantavieja, i dla tego główna kwatera na czas niejaki od niedostatku jest zabezpieczona.“ (A.P.S.Z.)

BRITANIA WIELKA I IRLANDYA.

Londyn, dnia 8-go Sierpnia.

W tutejszych kołach dyplomatycznych mówią z

говорять на вѣрное, что присланный сюда Нидерландскій Дипломатъ Баронъ *Фагелъ*, имѣетъ тайное порученіе, ходатайствовать о бракосочетаніи Королевы *Викторіи* съ однимъ сыномъ Принца *Оранскаго*.

— Вдовствующей Королевы рекомендовали, воздѣхъ острова Уайтъ, но Др. *Девисъ* посланный туда, немогъ найти удобнаго жилища для Ея Велич.

— Нужда въ мануфактурныхъ округахъ Песлей, такъ велика, что 12,000 особъ должны жить по дачамъ.

— Здѣшніе журналы кромѣ многихъ другихъ писемъ Герцога Нормандіи (Наундорфа) сообщаютъ также его письмо къ Французскому Правительству, поданное имъ чрезъ Министра Юстиціи, въ которомъ онъ горько жалуется на взятіе его бумагъ и арестъ его эmissара въ Гаврѣ.

— Присланныя сюда изъ Дрездена письма, которыя за нѣсколько недѣль возбудили вниманіе, потому, что касались заговора противу *Людвика Филиппа*, Статсъ Секретаремъ Иностранныхъ Дѣлъ отосланы Лорду Маюру, который представилъ ихъ по адресу, Г-ну *Грюану*, именующемуся уполномоченнымъ Герцога Нормандіи. Письма прочтены публично третьяго дня въ полицейскомъ управленіи по требованію Г-на *Грюана* съ пропускомъ имени, для показанія, что они вовсе не заключаютъ предположенія на жизнь *Людвика Филиппа*. И въ самомъ дѣлѣ ничего въ нихъ нѣтъ, кромѣ семейственныхъ обстоятельствъ извѣстнаго Наундорфа, выдающаго себя за сына *Людвика XVI*.

11-го Августа.

Король Виртембергскій третьяго дня подѣ и немемъ Графа *Текъ* сюда прибылъ и вчера посѣщалъ Королеву въ новомъ дворцѣ въ Ст. Джемскомъ паркѣ. Короля сопровождалъ Посланникъ его въ Лондонѣ Гр. *Мандельслогъ*. За вечернимъ столомъ данымъ вчера Королевою, замѣчали кромѣ разныхъ членовъ ея фамиліи и Министерства, также Бельгійскаго Посланника Г-на *франъ де Вейера*. Король Виртембергскій черезъ нѣсколько дней оставляетъ городъ для посѣщенія мануфактурныхъ округовъ. Король связанъ родствомъ съ Англійскимъ дворомъ по своей мачихѣ, Принцессѣ Шарлоттѣ Августѣ Мантильдѣ, старшей дочери *Георга III*. Королева, высокому гостю, который лично поздравилъ ее съ восшествіемъ на престолъ, даетъ великолѣпное пиршество въ Букингамскомъ дворцѣ. Путешествіе Короля не имѣетъ никакой политической цѣли.

— Въ Среду имѣлъ отпускную аудіенцію у Ея Велич. Шведскій Посланникъ Гр. *Біернстерна* выѣзжающій на нѣкоторое время. Потомъ представленъ Саксонскимъ Посланникомъ Баронъ *Авенслебенъ*, который поднесъ Ея Велич. поздравительное письмо дяди Королевы, владѣющаго Герцога *Саксенъ-Кобургъ-Готскаго*.

— *Morning-Post* полагаетъ всего вѣроятнѣе между соискателями руки Королевы *Викторіи*, если то согласно будетъ съ мнѣніемъ совѣта союзныхъ и родственниковъ Ея Велич., съ благополучіемъ край и можетъ быть съ собственною ея склонностію: ея дядю Принца *Георга Кембриджскаго*, молодого Принца *Оранскаго*, потомковъ домовъ Кобургскаго и Гольштейнъ — Гликсбургскаго и наконецъ одного молодого дворянина находящагося теперь на востокѣ.

— Россійскій Посланникъ Гр. *Поццо-ди-Борго* оставилъ Лондонъ и отплылъ вчера изъ Дувра въ Кале отправляясь къ водамъ въ Эксъ. Князь *Эстергази* выѣхалъ въ Вѣну. (A.P.S.Z.)

ТУРЦІЯ.

Константинополь, 26-го Іюля.

Въ Россійскій лагерь близъ Вознесенска, со стороны Султана назначены, бывшій Посланникъ въ Вѣнѣ, *Ахмедъ-Фети*-Паша, и отсюда одинъ Полковникъ, два Ротмистра и четыре Капитана Султанской гвардіи. По окончаніи Русскихъ маневровъ, ожидаютъ сюда разныхъ знаменитыхъ гостей. Слышно, что Императоръ Россійскій будетъ дѣлать смотръ своего флота въ Черномъ морѣ. — Значительная эскадра отправлена въ Архипелагъ и полагаютъ, что ея назначеніе не иное, какъ наблюдать за движеніями *Мехмеда-Али* и *Ибрагима*-Паша, изъ коихъ первый съ частію Египетскаго флота отправился на островъ *Кандію* а послѣдній равномерно съ многими кораблями намѣренъ былъ отправиться къ Сирійскимъ берегамъ. — Распространенное Англійскими корреспондентами извѣстіе, что Персидскій Шахъ опять возобновилъ свои намѣренія и началъ экспедицію противу Герата, не подтвердилось. — Прибывшій сюда Персидскій Посланникъ *Мирза Джаферъ*-Паша отлично образованъ; онъ обучался въ Лондонѣ. — Морскіе разбой въ Архипелагѣ продолжаютъ. Разбойники показались въ окрестностяхъ Самоса, гдѣ въ

пewносіа, że przystany tu dyplomatyk Niderlandzki Baron *Fagel*, ma tajne polecenie starać się o zaślubienie Królowey *Wiktoryi* z jednym z synów Xięcia *Oranii*.

— Królowey, wdowie, doradzano czyste powietrze wyspy *Wight*, lecz Dr. *Davis*, który tam był wystany, nie znalazł żadnego przyzwoitego pomieszkania dla Jej Kr. Mości.

— Nędza w obwodach rękodzielniczych *Paisley*, była tak wielką, że 12,000 osób z jałmużny żyć musiało.

— Dzienniki tutejsze, oprócz innych wielu listów mniemanego Xięcia *Normandyi* (*Naundorfa*), udzielają także list jego do Rządu Francuzkiego, który podał przez Ministra sprawiedliwości tegoż Rządu, w którym gorzko się uskarża na zabranie jego papierów i aresztowanie emissaryusza jego w *Hawrze*.

— Przysłane tu listy z Drezna, które wzbudziły przed kilką tygodniami uwagę, ponieważ miały się ściągać do spisku przeciwko *Ludwika Filipa*, odesłane zostały przez Sekretarza Stanu spraw zewnętrznych do Lorda Majora, a od tego, podług adresu Pana *Gruan*, mianującego się Pełnomocnikiem Xięcia *Normandyi*. Listy te zawczora przeczytane były publicznie w urzędzie policyynym na żądanie P. *Gruan* z opuszczeniem imion, dla pokazania, iż zgola nic nie zawierały o zamachu na życie *Ludwika Filipa*. W rzeczy też samej nic w nich nie znaleziono, prócz familiynych interessów znajomego *Naundorfa*, który się udaje za syna *Ludwika XVI*.

Dnia 11.

Król Wirtemberski zawczora, pod imieniem Hrabiego *Teck*, tu przybył i odwiedził wczora Królową w nowym pałacu w Parku St. James. Królowi towarzyszył Poseł jego w Londynie Hrabia *Mendelslohe*. Pod czas obiadu, który dała Królowa wczora wieczorem, oprócz rozmaitych członków jej familii i Ministerium, postrzegano także Posła Belgickiego P. *Van-de-Weyer*. Król Wirtemberski za kilka dni opuszcza miasto dla odwiedzenia obwodów rękodzielniczych. Król spokrewniony jest z dworem Angielskim, przez swą macochę, Xiężniczkę *Karolinę Augustę Matyldę* starszą córkę *Jerzego III*. Królowa dla wysokiego swego gościa, który osobiście przybył jej powinszować wstąpienia na tron, ma dać wspaniałą ucztę w pałacu *Buckingham*. Podróż Króla niema żadnego celu politycznego.

— We Srrodę był z pożegnaniem u Królowey Poseł Szwedzki Hrabia *Björnstjerna*, wyjeżdżając na czas niejaki. Potem prezentowany był przez Posła Saskiego Baron *Alvensleben*, który wręczył list z powinszowaniem od panującego Xięcia *Sax-Coburg-Gotha*, stryja Królowey.

— *Morning-Post* pomiędzy ubiegającymi się o rękę Królowey *Wiktoryi*, względem których naywiększe bydl może podobienstwo w wyborze jednego z nich na małżonka, jeśli rada sprzymierzonych i krewnych Jej Kr. M., dobro kraju i naostatek własne jej skłonności do tego się przychyłają, wymienia: jej stryja Xięcia *Jerzego Cambridge*, młodszego Xięcia *Oranii*, potomków domów *Koburg* i *Holstein-Glücksburg*, i na koniec jednego młodego szlachcica, który się znajduje dopiero na Wschodzie.

— Poseł Rosyyski, Hrabia *Pozzo-di-Borgo*, opuścił Londyn i wczora wypłynął z Dover do Calais, udając się do wód w Aix. Xiąże *Esterhazy* wyjechał do Wiednia. (A.P.S.Z.)

ТУРСУА.

Konstantynopol, d. 26 Lipca.

Do obozu Rosyyskiego pod Woznesenskiem ze strony Sułtana naznaczony został dotychczasowy Poseł w Wiedniu *Achmed-Fethi* Basza, a ztąd, jeden Półkownik, dwóch Rotmistrzów i czterech Kapitanów gwardyi Sułtańskiej. Po odbyciu Rosyyskich manewrów oczekują tu wielu znakomitych gości. — Słychać iż Cesarz Rosyyski odbędzie przegląd floty swojej na morzu Czarném. — Znaczna eskadra udała się na Archipelag, i rozumieją, iż przeznaczenie jej nie inne, jak tylko uważać poruszenia *Mehmeda-Alego* i *Ibrahima* Baszy, z których, pierwszy z częścią floty Egiptskiej przedsięwziął podróż na wyspę *Kandią*, a ostatni również z wielu okrętami ma odplynąć ku brzegom Syryyskim. — Rozszerzona przez korespondentów Angielskich wiadomość, że Szach Perski odnowił zamiary swe przeciwko Herat i już rozpoczął wyprawę, nie potwierdziła się. — Przybyły tu Poseł Perski *Mirza-Dżaffer* Basza, jest człowiek szczególniejszych zdolności. Brał nauki w Londynie. — Rozboje morskie na Archipelagu nie ustają. Sprawcy ich, pokazali się w okolicach Samos, gdzie w ostatnim czasie napadli i zrabowali wiele okrętów. — W Salonice grassuje zaraza

последнее время нападали и ограбили много кораблей. — Въ Салоникѣ язва свирѣпствуетъ ужаснымъ образомъ; ежедневно число жертвъ простирается до 100 чел.

— Извѣстіе о кончинѣ Англійскаго Короля возбудило здѣсь большое сожалѣніе и дало поводъ къ различнымъ догадкамъ. Опасаются, что иностранная политика Англіи, (хотя дѣла Порты не очень были уважаемы и *Вильгельмъ IV*) теперь еще менѣе онымъ соответствуетъ. Султанъ призналъ нужнымъ, собственнаго депутата, нынѣшняго управляющаго иностраннымъ департаментомъ, отправить въ Лондонъ, для поздравленія Королевы отъ имени Его Высоч., съ вступленіемъ на престолъ. Нынѣшнему Посланнику Порты въ Лондонъ предписано въ самомъ скорѣйшемъ времени сюда возвратиться. Турецкаго Посланника въ Вену равно обратно ожидаютъ; ему предназначено Намѣстничество въ Малой Азіи.

— На Черкасскихъ берегахъ будто опять задержаны корабли, намѣревавшіеся опять тамъ производить тайную провозку. Г. *Белль* теперь въ Черкассѣ и имѣетъ безпрестанную переписку съ своими здѣшними людьми. (А.Р.С.З.)

Е Г И П Е Т Ъ.

Александрія, 28-го Іюня.

Князь *Пиклеръ-Мускау* уведомляетъ отъ 27-го Апрѣля, что послѣ 10-дневнаго совершенно благополучнаго странствованія на верблюдахъ, прибылъ онъ въ Дангола. На другой день намѣревался ѣхать въ Шенду, Кортумъ, гдѣ надѣялся открыть развалины Мундератъ.

— Вице-Король подъ прикрытіемъ части своего флота сегодня по утру отправляется въ Кандію; отсутствіе его будетъ непродолжительно. *Ибрагимъ-Паша*, который въ последнее время очень былъ боленъ, возвращается немедленно въ Сирію.

— Путешественники возвращающіеся изъ Мекки, принесли съ собою холеру въ Дамаскъ. Болѣзнь эта очень злокачественна и причиняетъ большую смертность. Она обнаружилась и въ Верхнемъ Египтѣ. (G.C.)

Разныя извѣстія.

Умершій 23 Января 1820 г. Эдуардъ Князь *Кентскій*, отецъ царствующей нынѣ Королевы, служилъ въ 1790 и 1791 Полковникомъ въ Гибралтарѣ, потомъ наименованъ командиромъ войска въ Канадѣ. Въ 1794 участвовалъ въ экспедиціи подъ начальствомъ Сиря Карла *Грея* противу Остъ-Индскихъ владѣній Франціи и своею храбростію заслужилъ общее удивленіе. При взятіи нѣсколькихъ сильныхъ укрѣпленій въ Мартиникѣ и Гваделупѣ, командовалъ фланговою дивизіею. Политическая его система была всегда вразумительная и мирная. При концѣ жизни, онъ сдѣлался чрезвычайно народолюбивъ, и смертію своею причинилъ общее сожалѣніе.

Ноевійшія извѣстія.

Варшава 23-го Августа. Ихъ К. Высоч. Принцы Пруссіе *Адалбертъ* и *Августъ*, проѣздомъ въ Вознесенскѣ, третьяго дня утромъ сюда прибыли и остановились въ Бельведерскомъ дворцѣ. Вчера утромъ посѣщали цитадель, а вечеромъ находились въ большомъ театрѣ; сегодня намѣрены посѣтить нѣкоторыя знатнѣйшія промышленныя заведенія и здѣшніе институты. Ихъ Высоч. завтрашній день проведутъ еще въ Варшавѣ.

Парижъ 13-го Августа. *Messenger* сообщаетъ извѣстіе, что *Донъ Карлосъ* оставивъ Кантавіеху, съ 8,000 чел. прибылъ въ Бельхиту.

— Въ *Phare de Bayonne* содержится: „Въ Сарагосѣ распространился слухъ, что *Эспартеро* вступилъ въ тайные переговоры съ *Донъ Карлосомъ*, которыхъ цѣлью есть примиреніе между воюющими сторонами. *Кабрера* и друзья его узнавъ о семъ, стараются уничтожить договоры.“

14-го Августа. Графъ *Поццо-ди-Борго* прибылъ сюда изъ Лондона отираваясь къ минеральнымъ водамъ.

— Въ объявленной сегодня Правительствомъ телеграфической депешѣ между прочимъ содержится: „*Байонна 12 Августа* (Мадридъ 8 Августа). Постановленіемъ Королевы отъ 6 ч. с. м., Мадридъ объявленъ на военномъ положеніи, именно по поводу приближенія Карлистовъ, которые впрочемъ послѣ занятія Сеговіи и тамошней крѣпости не начинали еще никакихъ дѣйствій противу столицы.“

— Сегодня носился здѣсь слухъ, что вдовствующая Испанская Королева, оставила съ дѣтьми своими столицу, проѣзжая въ Кадиксъ. (G.C.)

straszliwym sposobem; liczba codziennych ofiar dochodzi 100 osób.

— Wiadomość o zgonie Króla Angielskiego, wzбудziła tu wielką żalosc i dala powód do rozmaitych domysłów. Miano obawę, że zewnętrzna polityka Anglii, (chociaż interesa Porty nie bardzo zwracały na siebie uwagę *Wilhelma IV*), teraz tém mniej jeszcze będzie im odpowiedną. Sułtan uznał za dobre: wysłać do Londynu własnego deputowanego, teraźniejszego zarządzającego departamentem zewnętrznym, dla powinszowania w imieniu Jego Wys. wstąpienia na tron Królowey *Wiktoryi*. Posłowi teraźniejszemu Porty w Londynie, w jak najszybciej czasie polecono tu powracać. Poseł Turecki w Wiedniu również tu z powrotem jest oczekiwany; dla niego przeznaczono Wielkorządziwo w Azji Mniejszej.

— Na brzegach Czarkassyi miały być znowu zatrzymane okręty, które chciały tam prowadzić handel tajemny. P. *Bell* jest w Czarkassyi i utrzymuje ciągłą korespondencją ze swemi tu ludźmi.

(А.Р.С.З.)

Е Г И П Т.

Alexandrya, 28 Czerwca.

Xiąże *Pückler Muskau*, pisze pod dniem 27 Kwietnia, że po 10-dniowej wędrówce na dromaderach, szczęśliwie i zdrowo odbyty, przybył do Dongoli. Następного dnia miał zamiar jechać do Szendy, Kortumu, gdzie spodziewał się wynaleźć zwaliska Munderah.

— Vice-Król udaje się dziś rano pod zastoną częścią floty swojej na przejażdżkę do Kandyi; jego nieobecność niedługo potrwa. *Ibrahim-Basza*, który ostatniemi czasy był mocno cierpiący, wraca niebawnie do Syrii.

— Pielgrzymi, wracający z Mekki, przynieśli z sobą cholерę do Damaszk. Choroba ta objawia się w złym bardzo rodzaju i zrzadza dość znaczną śmiertelność. Pokazała się także i w Wyższym Egipcie. (G.C.)

ROZMAITE WIADOMOŚCI.

Zmarły w dniu 23 Stycznia 1820 r. Edward Xiąże *Kent*, oyciec teraz panującej Królowey, służył w latach 1790 i 1791 jako Półkownik w Gibraltarze, poczem mianowano go dowódcą wojska w Kanadzie. W roku 1794 miał udział w wyprawie pod Sir *Karolem Grey*, przeciw Zachodnio-Indyjskim posiadłościom Francyi, i osobistém swém mężstwem zasłużył na powszechne podziwienie. Przy zdobywaniu kilku mocnych twierdz na Martynice i Guadalupe dowodził dywizją skrzydłową. Polityczny jego systemat zawsze był wyrozumiały i pojednawczy. Przy końcu swego życia nadzwyczaj stał się popularnym, a śmierć jego szczerze naród opłakiwał.

Najnowsze wiadomości.

Warszawa, 23-go Sierpnia. Ich Kr. Wysokość Xiążęta Pruscy *Adalbert* i *August*, w przejeździe swoim do Woznesieńska, przybyli zawczora rano do tutejszej stolicy i wysiedli w pałacu Belwederskim. Wczoraz rano zwiedzili cytadellę, a wieczorem znaydowali się w Wielkim teatrze; dziś zwiedzać mają niektóre celniejsze zakłady przemysłowe i Instytutu tutejsze. — JJOO. Xiążęta dzień jutrzejszy zabawią w Warszawie.

Paryż, 13-go Sierpnia. *Messenger* otrzymał wiadomość, że *Don Karlos*, opuściwszy Cantavieja, przybył w 8,000 ludzi do Belchite.

— Czytamy w *Phare de Bayonne*: „W Saragossie rozeszła się pogłoska, że Jenerał *Espartero* rozpoczął tajne układy z *Don Karlosem*, których celem ma być pojednanie pomiędzy wojującymi stronami. *Cabrera* i jego przyjaciele, dowiedziawszy się o tém, nastają o zerwanie układów.“

Dnia 14-go Sierpnia. Hrabia *Pozzo-di-Borgo* przybył tu z Londynu, w przejeździe do wód mineralnych.

— Rząd ogłosił dzisiaj następującą depeszę telegraficzną, w której między innemi czytamy: „*Bayonna, 12-go Sierpnia* (z Madrytu 8 Sierpnia). Przez dekret Królowey, daty 6 b. m., ogłoszono Madryt za będący w stanie oblężenia, a to z powodu przybliżenia się Karolistów, którzy wszakże po zajęciu Segowii i tameczney cytadelli, żadnych jeszcze przeciwko stolicy nie rozpoczęli demonstracyj.“

— Dziś biegała tu pogłoska, że owdowiała Królowa Hiszpańska, opuściła z dziećmi stolicę, przenosząc się do Kadyxu. (G.C.)